



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki opetussuunnitelman perusteissa

14.8.2025



Tervetuloa webinaariin!

- **Webinaarissa vastataan etukäteen lähetettyihin kysymyksiin.** Kysymysdiat tunnistaa helposti muista esitysdioista.
- Osallistujat voivat lisäksi esittää kysymyksiä Q&A-palstalla – niihin vastataan mahdollisuuksien mukaan webinaarin lopussa.
- Jos ongelmia äänen/kuvan kanssa, niin kirjaudu ulos Teamsista ja osallistu uudelleen.
- Webinaarin aikana pidetään pieni tauko – muista jaloitella ja pyöritellä hartioita mahdollisuuksien mukaan myös esityksen aikana.
- Esitysmateriaali lisätään webinaarin jälkeen [Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa](#) -sivulle
- Webinaarin jälkeen tallenne on katsottavissa **kaksi viikkoa** [Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa](#) -sivun kautta erillisellä Padlet –sivulla.
 - HUOM! Kuulija ei saa itse tallentaa webinaaria tilaisuuden aikana eikä tallenteesta

Webinaarin sisältö

OSA 1:

- Miten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki on muuttunut 1.8.2025 alkaen?
- Esiopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen on kaikkien yhteinen asia
- Miten oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä ja ryhmäkohtaisia tukimuotoja järjestetään ryhmän tarpeiden mukaan?
- Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tukimateriaalit oph.fi -sivuilla

Lyhyt tauko

OSA 2:

- Millaista suunnittelua oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämiseksi tulee tehdä? Ja miten tuen toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan?
- Millaista yhteistyötä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki edellyttää?
- Opetushallituksen tuki oppimisen tuen uudistukselle ja muulle esiopetuksen opetussuunnitelman toimeenpanolle

Muistattehan vastata palautekyselyyn

Palautekyselylinkki tästä webinaarista lähetetään osallistujien sähköposteihin.

Kysymme palautekyselyn lopussa ajatuksianne ja toiveitanne työn tueksi materiaalin ja koulutusten jatkosuunnittelussa.

Kiitos, että vastaat!






VINKKI!

Kevätkauden ja alkaneen uuden toimintakauden webinaarien esitysmateriaalit löytyvät **Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa** –sivuilta: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppimisen-tuen-uudistus-esiopetuksessa>

Älä pähkäile yksin, vaan selaile kysymys-vastaus –dioja, ne erottuvat materiaalista selkeästi.



**Miten oppimisen ja esiopetukseen
osallistumisen tuki on muuttunut
1.8.2025 alkaen?**

A decorative graphic on the right side of the slide consists of two overlapping, wavy, ribbon-like shapes. The top shape is blue and curves downwards, while the bottom shape is green and curves upwards. They overlap in the middle, creating a white space between them.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 – päivitykset 2025



Luku 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma



Luku 2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet



Luku 3 *Esiopetuksen toimintakulttuuri*



Luku 4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet



Luku 5 *Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki*



Luku 6 Opiskeluhoolto



Luku 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Mitä tällä muutoksella halutaan?

Esimerkiksi:

- Yhdessä pohtiminen ja keskustelu, monta eri näkökulmaa
- Yhteistyö on mahdollisuus avoimeen keskusteluun siitä mihin ollaan pyrkimässä
- Vahvistetaan ryhmänäkökulmaa ja yhteisöllisyyttä > pois yksilökeskeisyydestä
- Luodaan rakenteita, jotka tukevat jokaisen lapsen oppimista.
- Monialaista yhteistyötä voidaan lähteä miettimään uudesta ja tarvepohjaisesta näkökulmasta
- Merkittävä muutos, joka koskee koko yhteisöä ja vaikuttaa toimintakulttuuriin!
- Muutoksesta tullaan esittämään myöhemmin tutkimustuloksia



Muutettuja ja tarkennettuja käsitteitä esiopetuksen ops-perusteiden luvussa 5

Vanhat käsitteet	Uudet käsitteet
Kasvun ja oppimisen tuki	Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki
Yleinen, tehostettu ja erityinen tuki	-
-	<ul style="list-style-type: none">• Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt• Ryhmäkohtaiset tukimuodot• Lapsikohtaiset tukitoimet
<ul style="list-style-type: none">• Osa-aikainen erityisopetus• Erityisopetus	<ul style="list-style-type: none">• Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä• Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä• Erityisopettajan opetus pienryhmässä
-	<ul style="list-style-type: none">• Yleinen tukiopeus• Opetuskielen tukiopeus
<ul style="list-style-type: none">• Pedagoginen arvio• Pedagoginen selvitys• Oppimissuunnitelma• Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma	<ul style="list-style-type: none">• Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi (<i>sisältyy seuraavaan</i>)• Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma
Erityisen tuen päätös	Tukea koskeva päätös
Pidennetty oppivelvollisuus	Pidennetty oppivelvollisuus → Varhennettu oppivelvollisuus
https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetuksen-oppimisen-tuen-kasitteisto	Sairaalaopetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Vaikka käsitteet tuen jäsentämisessä muuttuvat,
konkreettiset toimintatavat tuen antamisessa eivät muutu

Lapsen näkökulmasta ei ole eroa sillä, annetaanko tukea
varhaiskasvatukseen vai esiopetuksen velvoitteiden ohjaamina

Lapsen kehitys, oppiminen ja hyvinvointi - ja vahvuudet

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Varhaiskasvatukseen osallistuminen on hyvä perusta lapsen **kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille**.
- Oikea-aikaisella, yksilöllisesti kohdennetulla ja lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään **lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia**.
- Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen **vahvuudet** sekä **oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet**.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Laadukas esiopetus on perusta **lapsen kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille**.
- Oppimisen ja esiopetuksen osallistumisen tuen järjestämisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen ja lapsiryhmän **vahvuudet sekä oppimis- ja kehitystarpeet**.
- Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki, jota annetaan esiopetusryhmässä, muodostaa kokonaisuuden opiskeluhuollon kanssa. Yhdessä ne edistävät oppimisen ja osallistumisen lisäksi lasten osallisuutta ja yhteisöön kiinnittymistä. Opiskeluhuollon avulla edistetään ja ylläpidetään **lasten oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia**.

Tuen toteuttamisella mahdollistetaan ryhmässä toimiminen

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Tukitoimet suunnitellaan pedagogisesti niin, että lapsen osallisuus, **oikeus oppia ja toimia osana vertaisryhmää** toteutuvat lapsen edun mukaisesti.
- Tukitoimet tulee järjestää niin, että **lapsi on osa vertaisryhmää ja mukana** samoissa tiloissa ja tilanteissa **muun lapsiryhmän kanssa**.
- Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus saada **tukea omassa lapsiryhmässään** erilaisin joustavin järjestelyin.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Esiopetuksen työtapoja ja oppimisympäristöjä muunnellaan niin, että lasten **oikeus oppia ja toimia osana vertaisryhmää** toteutuvat lapsen edun mukaisesti.
- Ryhmän tarpeisiin perustuvilla opetusjärjestelyillä ja ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla edistetään kaikkien lasten oppimista, osallisuutta ja esiopetusyhteisöön kiinnittymistä. Oikea-aikaisten opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen tavoitteena on **mahdollistaa jokaisen lapsen osallistuminen ryhmän yhteiseen toimintaan**.

Esiopetuksen toimintakulttuuri



Vastuu toimintakulttuurin kehittämisestä
on yhteisön kaikilla jäsenillä

Toimintakulttuurilla on **keskeinen merkitys** oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen lasten osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja esiopetuksen kokonaisuuden toteuttamisessa.

Johtaminen vaikuttaa keskeisesti esiopetuksen toimintakulttuuriin, sen kehittämiseen ja laatuun

- **Toimintakulttuurin kehittämisellä** mm. luodaan edellytykset henkilöstön hyvälle työolosuhteille, ammatillisen osaamisen ja koulutuksen hyödyntämiselle ja kehittämiselle sekä pedagogiselle toiminnalle.
- Toimintakulttuurin kehittäminen **edellyttää pedagogiikan johtamista** > Vastuu opetuksen järjestäjällä ja esiopetusta johtavilla henkilöillä.
- Onnistunut toimintakulttuuri edellyttää osaamista, eri tahojen yhteistyötä ja toimivia rakenteita.
- Jaettu johtajuus ja toimintakulttuurin johtaminen
<https://youtu.be/Y4CAqg3nFlw?si=62dF3gbJEU4OdToO>

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen uudistus on ennen kaikkea toimintakulttuurin muutos



Sivistysvaliokunnan mietintö 13.12.2024:

Ehdotettu uudistus **edellyttää muutoksia koulujen toimintakulttuuriin ja sen onnistumisessa suuri merkitys on sillä, miten hyvin uudistuksen tavoitteet ja käytännöt pystytään toteuttamaan koulujen arjessa.**

Valiokunta painottaa, että **riittävien resurssien ohella henkilöstön koulutus ja arkeen suoraan ohjautuva uudistusta tukeva sekä opetuksen järjestäjien erilaiset olosuhteet huomioon ottava tukimateriaali ovat avainasemassa uudistuksen onnistumisessa** ja edellyttää, että hallitus huolehtii opetustoimen henkilöstön riittävästä perehdyttämisestä uudistuksen toteutumisen turvaamiseksi mahdollisimman hyvin.

**Miten oppimisen edellytyksiä
tukevia opetusjärjestelyjä ja
ryhmäkohtaisia tukimuotoja
järjestetään ryhmän tarpeiden
mukaan?**



Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Mm. eriyttäminen, kielitietoinen opetus, opetusryhmien muodostaminen siten, että opetukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa, erilaiset pedagogiset järjestelyt (esim. toimintojen toisto ja ennakoitavuus sekä ryhmäkohtaiset apuvälineet), erilaiset rakenteelliset järjestelyt (esim. avustava henkilöstö ryhmässä) sekä vahvuuksien huomioiminen

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on resursoitava ja annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä.

Ryhmäkohtaiset tukimuodot:

- Opettajan antama yleinen tukiopetus
- Opettajan antama opetuskielen tukiopetus
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Lapsikohtaiset tukitoimet:

- Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä
- Tulkitsemispalvelut
- Avustajapalvelut
- Apuvälineet

Tuen toteuttaminen inklusiivisten periaatteiden mukaisesti

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.
- Varhaiskasvatuksen inklusiivisen arvoperustan mukaisesti **pedagogisen tuen** suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ensisijaisesti käyttää toimintatapoja, joissa lapsen tarvitsema tuki toteutuu osana vertaisryhmää.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- **Ryhmäkohtaiset tukimuodot ja lapsikohtaiset tukitoimet** järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.
- Esiopetuksen inklusiivisen arvoperustan mukaisesti **pedagogisten järjestelyjen** suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ensisijaisesti käyttää toimintatapoja, joissa lapsen tarvitsema tuki toteutuu osana vertaisryhmää.
- Esiopetuksen toimintakulttuuria kehitetään ja järjestetään inklusion periaatteiden mukaisesti, ja se liittyy kokonaisvaltaisesti pedagogisen toiminnan toteuttamiseen... Toimintakulttuuria kehitetään muun muassa kokeilemalla monipuolisia työtapoja, uusia ratkaisuja oppimisympäristöihin ja **oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä**

Lapsen oikeus saada tukea varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Varhaiskasvatukseen osallistuvalla **lapsella on oikeus** saada yleistä, tehostettua tai erityistä **tukea** siten kuin varhaiskasvatuslaissa on säädetty.
- Lapsella on oikeus saada tukea sopivalla tuen tasolla heti, kun tuen tarve on havaittu.
- Lapsen tuki voi sisältää **pedagogisia, rakenteellisia** ja hoidollisia **tuen muotoja**.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- **Lapsella**, jolla on vaikeuksia osallistua esiopetuksessa annettavaan opetukseen, **on oikeus saada** ryhmäkohtaisia **tukimuotoja** ja lapsikohtaisia **tukitoimia** oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tueksi
- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt voidaan jakaa **pedagogisiin järjestelyihin ja rakenteellisiin järjestelyihin**

Pedagogiset tuen muodot ja pedagogiset järjestelyt

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Pedagogiset tuen muodot mm.

- toistuvien toimintojen sekä lapselle selkeän ja ennakoitavan päivärytmin luominen
- sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, esim. puhetta korvaavat kommunikointimenetelmät, kuten viittomat, kuvat tai erilaiset teknologiset ratkaisut
- yhteiset ja johdonmukaiset pedagogiset ja erityispedagogiset työtavat ja menetelmät
- suunnitelmallinen toiminnan eriyttäminen

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

• Pedagogiset järjestelyt mm.

- päivittäisten ja muiden säännöllisesti toistuvien toiminnot sekä lapselle selkeän ja ennakoitavan päivärytmin luominen
- sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, esim. puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointimenetelmät, kuten viittomat, kuvat tai erilaiset teknologiset ratkaisut
- yhteiset ja johdonmukaiset pedagogiset työtavat sekä menetelmät
- erilaiset eriyttämisen muodot

Miten uusi Esiops suhtautuu lapsen eriyttämiseen muusta lapsiryhmästä, kun se on lapsen hyvinvoinnin ja oppimisen näkökulmasta välttämätöntä? Esimerkkinä aistiylikuormitus tai muu tarve omaan rauhaan.

- Jos lapsen edun mukaista on saada rauhoittua välillä rauhallisemmassa ympäristössä, se on mahdollista.
- Lähtökohtana kuitenkin aina se, että lapsella on oikeus oppia ja toimia osana vertaisryhmää
- Esiopetuksen työtapoja ja oppimisympäristöjä tulee muunnella niin, että lasten moninaiset tarpeet otetaan huomioon
- Pedagogisia järjestelyitä tällaisiin tarpeisiin vastaamiseksi voivat olla mm. seuraavat
 - Joustavat pienemmät ryhmät, joissa toimitaan (sekä sisällä ja ulkona ja siirtymätilanteissa)
 - Oppimisympäristön rajaaminen selkeästi (mm. hyllyt, sermit, verhot) ja selkeät, pysyvät paikat eri toiminnoille (esim. leikit ja vauhdikkaamman liikkumisen mahdollistaminen)
 - Keskittymistä ja tarkkaavuuden kohdentamista vaativien tilanteiden riittävän lyhyt kesto, lapsilla pysyvät paikat ja toiminnan ennakoitavuus
 - Vahvuuksien ja kiinnostuksenkohteiden hyödyntäminen ryhmän toiminnan suunnittelussa



Rakenteelliset tuen muodot ja rakenteelliset järjestelyt

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Rakenteelliset tuen muodot mm.

- ryhmän lapsimäärän pienentäminen sekä henkilöstön mitoitukseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut sekä niiden muuttaminen lapsen tuen tarpeen mukaan ... ja siten, että varhaiskasvatukselle asetetut tavoitteet voidaan ryhmässä saavuttaa.
- lapsen tuen tarpeen havaitsemiseen ja sen toteuttamiseen liittyvän henkilöstön osaamisen ja erityispedagogisen osaamisen lisääminen
- esteettömyyden huomioiminen
- **tulkittamis- ja avustamispalvelut, apuvälineiden käyttäminen**

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Rakenteelliset järjestelyt mm.

- ryhmän lapsimäärän pienentäminen sekä henkilöstön mitoitukseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voidaan ryhmässä saavuttaa
- henkilöstön riittävä osaaminen lapsen tuen tarpeen havaitsemiseen ja sen toteuttamiseen liittyen ... henkilöstön osaamista voidaan vahvistaa mm. erityisopettajan antaman konsultaation avulla
- tilojen esteettömyyttä edistävien järjestelyjen toteuttaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaisesti
- **ryhmässä työskentelevä avustava, ryhmäkohtainen henkilöstö**

Luku 5.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

- **opetusryhmien muodostaminen siten, että opettajan on mahdollista ottaa huomioon lapsiryhmän tarpeet ja vahvuudet ja esiopetukselle asetetut tavoitteet voidaan ryhmässä saavuttaa**
- lasten moninaiset tarpeet ja edellytykset huomioon ottava **opetus sekä kielitietoinen opetus**
- **työtapojen ja oppimisympäristöjen muuntelu**, jotta oikeus oppia ja toimia osana vertaisryhmää toteutuvat lapsen edun mukaisesti

Pedagogiset järjestelyt mm.

- Päivittäiset ja muut säännöllisesti toistuvat toiminnot sekä lapselle selkeän ja ennakoitavan päivärytmi
- Sensitiiviset ja saavutettavat vuorovaikutus- ja kommunikointitavat, kuten puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiomenetelmät (kuvat, viittomat jne.)
- Yhteisten ja johdonmukaisten pedagogisten työtapojen sekä menetelmien käyttö
- Erilaiset eriyttämisen muodot
- Tarvittavat ryhmäkohtaiset apuvälineet

Rakenteelliset järjestelyt mm.

- Tilojen esteettömyyttä edistävien järjestelyjen toteuttaminen
- Ryhmän lapsimäärän pienentäminen
- Henkilöstön mitoitukseen ja/tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut
- Avustava, ryhmäkohtainen henkilöstö
- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen

Mahdollistavat tarvittaessa pedagogisten järjestelyiden toteuttamisen ryhmässä

Yleinen tuki ei ole yhtä kuin oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Varhaiskasvatukseen osallistuvalla **lapsella on oikeus saada** hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa tai hyvinvointinsa edellyttämää **yleistä tukea** heti tuen tarpeen ilmettyä osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa.
- Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata **lapsen tuen tarpeeseen**.
- **Lapsen yksilöllisiin tuen tarpeisiin** vastataan käyttämällä esimerkiksi soveltuvia materiaaleja, välineitä, opetusohjelmia tai osa-aikaista erityisopettajan antamaa tukea.
- Lapsen tuki on **lyhytkestoista ja/tai intensiteetiltään** matalampaa verrattuna tehostettuun ja erityiseen tukeen.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat **osa esiopetuksen kaikkea toimintaa**
- Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä ja ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla pyritään ennaltaehkäisemään vahvempien tuen tarpeiden muodostumista toteuttamalla ryhmässä **sellaisia opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, joista hyötyvät useat lapset**. Näin tuetaan kaikkien lasten yhdenvertaista oikeutta oppimiseen ja turvataan lapsille sopivat opetuksen järjestämiseen ja oppimisen tuen tarpeisiin perustuvat järjestelyt.
- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ovat keskeinen osa esiopetuksen toimintakulttuuria, ja antavat **edellytykset kaikkien lasten osallisuuteen, oppimiseen ja esiopetukseen osallistumiseen**.

Varhaiskasvatuksessa tukea lapselle

– esiopetuksessa lapsille ja sen kautta tarvittaessa lapselle

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa siitä, että **lapsen** oikeus saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä toteutuu
- Varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa niistä tukitoimista ja apuvälineistä, joita **lapsi** tarvitsee varhaiskasvatukseen osallistumiseensa.
- Varhaiskasvatuksessa tuki **rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin** vastaamisesta sekä **yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista**.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki merkitsee **yhteisöllisiä ja oppimisympäristöihin liittyviä ratkaisuja sekä lasten yksilöllisiin tarpeisiin** vastaamista.
- Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen, ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja lapsikohtaisten tukitoimien tavoitteena on turvata se, että **kaikki lapset** voivat oppia ja toimia ryhmässä esiopetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.
- Ryhmäkohtaisten tukimuotojen järjestämisen tarkoituksena on varhaisessa vaiheessa ja ennaltaehkäisevästi vastata **lasten** moninaisiin tuen tarpeisiin ryhmässä.

Kolme ryhmäkohtaista tukimuotoa

Tukimuotojen toteuttamisen edellytyksenä on **opettajan, erityisopettajan ja muun henkilöstön yhteistyö** ja yhteisesti rakentuva näkemys esiopetusryhmän ja ryhmään kuuluvien lasten tuen tarpeista.

Opettajan antama
yleinen tukiopetus

Opettajan antama
opetuskielen tukiopetus

Erityisopettajan antama
opetus muun opetuksen
yhteydessä

Opettajan antama yleinen tukiopeus

- tarkoittaa **esiopeusryhmän toiminnan eriyttämistä**, ja sitä annetaan pääsääntöisesti **joustavissa pienemmissä ryhmissä** esiopeusryhmän lasten tuen tarpeiden mukaisesti
- **kohdentuu ensisijaisesti oppimiskokonaisuuksiin**
- järjestetään pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti ja suunnitelmallisesti ja sitä annetaan niin usein, kuin on tarpeen
- **voidaan antaa myös ennakoivasti** ja sillä voidaan vastata lasten sairaspöissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin
- **antaa ensisijaisesti esiopeusryhmästä vastuussa oleva opettaja**
 - voi antaa myös muu opettaja samanaikais- tai yhteisopetuksena
 - opettajien yhteistyö yleisen tukiopeuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus

- tavoitteena on **lasten opetuskielen taidon vahvistaminen**, mikä tukee lasten oppimista ja esiopetukseen osallistumista
 - **annetaan myös niille lapsille** ryhmässä, **joiden äidinkieli on suomi tai ruotsi, ja jotka tarvitsevat sitä opetuskielen oppimisen tueksi**
- kielitietoista opetusta → **suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan** kielitietoisen sekä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen näkökulmat
- annetaan osana esiopetuksen opetusta **niin usein, kuin on tarpeen**
- **antaa ensisijaisesti esiopetusryhmästä vastuussa oleva opettaja**
 - voi antaa myös muu opettaja
 - voidaan antaa samanaikais- tai yhteisopetuksena
 - opettajien yhteistyö opetuskielen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

- tarkoitetaan **erityisopettajan antamaa** ja erityispedagogiseen osaamiseen perustuvaa opetusta, joka tukee oppimista ja esiopetukseen osallistumista (sellaisen opettajan antamaa opetusta, jolla on erityisopettajan kelpoisuus)
- kohdennetaan sellaisiin koko ryhmän tasolla havaittuihin tuen tarpeisiin ja vaikeuksiin, joihin voidaan vaikuttaa **erityisopettajan samanaikais- tai yhteisopetuksena** tarjotulla tuella ja opetuksella
- toteutetaan **koko esiopetusryhmän kanssa**, mutta se mahdollistaa opetuksen **myös pienemmille lapsiryhmille**
- ryhmien koko perustuu havaittuun tarpeeseen ja **ryhmiä muodostetaan joustavasti**

Erityisopettaja voi antaa myös konsultaatiota, joka kohdentuu ryhmässä toimivalle opettajalle ja muulle henkilöstölle.

Onko ryhmäkohtaisten tukimuotojen ja oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden välillä muuta eroa, kuin erityisopettajan antama opetus? Opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen välillä on paljon yhtymäkohtia, kuten eriyttäminen ja kielitietoinen opetus.

- Periaatteet eriyttämisestä ja kielitietoisesta opetuksesta ovat ns. punaisia lankoja, jotka tulee huomioida sekä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden että ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnittelussa.
- Vastaavalla tavalla opettajien ja muun henkilöstön kanssa tehtävä yhteistyö luo perustan molempien toteuttamiselle.
- **Oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä** ei ole tarkasti määritelty, mitä ne ovat, ja opetussuunnitelmakin antaa vain esimerkkejä, mitä pedagogiset ja rakenteelliset järjestelyt voivat olla. Niiden toteuttamiseen osallistuu koko ryhmän henkilöstö.
- **Ryhmäkohtaiset tukimuodot** ovat perusopetuslaissa määriteltyjä eli niitä ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä.
 - Tukimuodot on resursoitava ryhmän tiedossa olevan tarpeen mukaisesti
 - Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan, miten tarvittavat tukimuodot suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan.





Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tukimateriaalit

Opetushallituksen pysyvät tukimateriaalit oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuesta

Kesän 2025 aikana on julkaistu mm.

- Oppimisen tuesta selkeästi
- Siirtymäajat
- Keskeinen käsitteistö
- Kaaviokuvat
- Tuen toteuttamista koskevan suunnitelman ja tukea koskevan päätöksen
 - mallilomakkeet
 - prosessikuvaukset
 - tietomallit
- Videot (kesto 15-30 min.)

18.8.2025 | OPETUSHALLITUS

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki muuttui esiopetuksessa 1.8.2025 alkaen. Tälle sivulle kootaan tukimateriaalia, joka tukee paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman toimeenpanoa.

Jaa  


Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki tarkoittaa ratkaisuja, joita lapsi tarvitsee oppimisessa ja opetuksen osallistumisessa. Kaikissa esiopetusryhmissä tulee toteuttaa oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä osana esiopetuksen perustoimintaa.

Perusopetuslain mukaan lapselle on oikeus saada oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea, kun hän sitä tarvitsee. Kun tuen tarve havaitaan, esiopetuksen järjestämispaikan eli koulun tai päiväkodin on tarjottava sitä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lapsen omassa ryhmässä. Ryhmässä annettava tuki voi olla yleistä tukiovetusta, opetuskielen tukiovetusta tai erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Jos ryhmässä annettava tuki ei ole riittävää, lapsi voi saada myös henkilökohtaista tukea. Tämä voi olla esimerkiksi säännöllistä erityisopettajan opetusta pienryhmässä. Henkilökohtaiseen tukeen voivat kuulua myös tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erilaiset apuvälineet.

Tämän sivuston sisältöä päivitetään säännöllisesti.

> Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014), voimaantulo 1.8.2025 (ePerusteet) 

> Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet – muutokset 1.8.2025 alkaen (videosarja, YouTube) 

 **Katso myös**

> Oppimisen tuesta kysyttyä (okm.fi) 

> Oppimisen ja koulunkäynnin tuki (okm.fi) 

> Oppimisen ja koulunkäynnin tuki (perusopetuksen oppimisen tuen tukimateriaalit)

> Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa


> Inklusio varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

> Opiskeluhoito

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/esiopetus/oppimisen-ja-esiopetukseen-osallistumisen-tuki>

Tauko

The image features a white background with abstract, flowing shapes in green and blue. A thick green band curves from the top right towards the center. A thick blue band curves from the bottom left towards the center, overlapping the green band. The shapes have soft, blurred edges, creating a sense of movement and depth.



**Millaista suunnittelua oppimisen
ja esiopetukseen osallistumisen
tuen järjestämiseksi tulee tehdä?
Ja miten tuen toteutumista ja
vaikuttavuutta arvioidaan?**

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen antaminen edellyttää yhteistä suunnittelua

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

lapsiryhmän tarpeet huomioidaan siten, että esiopetukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

annetaan oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisäksi ennakoivasti ja **suunnitelmallisesti**

Lapsikohtaiset tukitoimet

annetaan, jos lapsella on oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta vaikeuksia oppimisessa ja esiopetukseen osallistumisessa

Lukuvuosisuunnitelma toimipaikan tai yksikön tuen suunnittelun työväline

Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan **toimipaikan tai yksikön** oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämisen

- rakenteet
- toimintatavat
- työn- ja vastuunjako
- moniammatillinen ja monialainen yhteistyö
- huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö
- **miten ryhmäkohtaiset tukimuodot suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan**
 - tiedossa olevat tarpeet
 - esiopetusvuoden aikana ilmenevät tarpeet

Valtionosuusjärjestelmän tiedonkeruu muuttuu 1.8.2025

- Perusopetuslain muuttamisesta annetun lain (1090/2024, 30.12.2024) mukaisesti valtionosuusjärjestelmän toimeenpanoa varten kerättävät kustannus- ja suorit tiedot muuttuivat 1.8.2025 alkaen. Vuotta 2025 koskevat kustannus- ja suorit tiedot ilmoitetaan keväällä 2026.
- **Esiopetuksen** osalta suorit tietojen muutos koskee konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun suorit tietoja (uusi tieto) sekä valtionosuusjärjestelmään kuuluvan opetuksen opetustunneista eriteltyinä erityisopettajan ryhmäkohtaisen opetuksen opetustuntien suorit tietoja (uusi tieto)
- Kustannustiedonkeruuta koskeva aineisto julkaistaan OPH:n verkkosivuilla keväisin, ennen tiedonkeruuta osoitteessa: <https://www.oph.fi/fi/palvelut/valtionosuusjarjestelman-tiedonkeruut>
- **Kunta ohjeistaa, miten erityisopettajan ryhmäkohtaisen opetuksen opetustuntien tiedot kerätään ja kootaan paikallisesti**



Lapsikohtaiset tukitoimet

- Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- Erityisopettajan antama opetus pienryhmässä
- Tulkitsemispalvelut
- Avustajapalvelut
- Apuvälineet



Lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointi, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä
.....▶ arvioinnin kirjaaminen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan

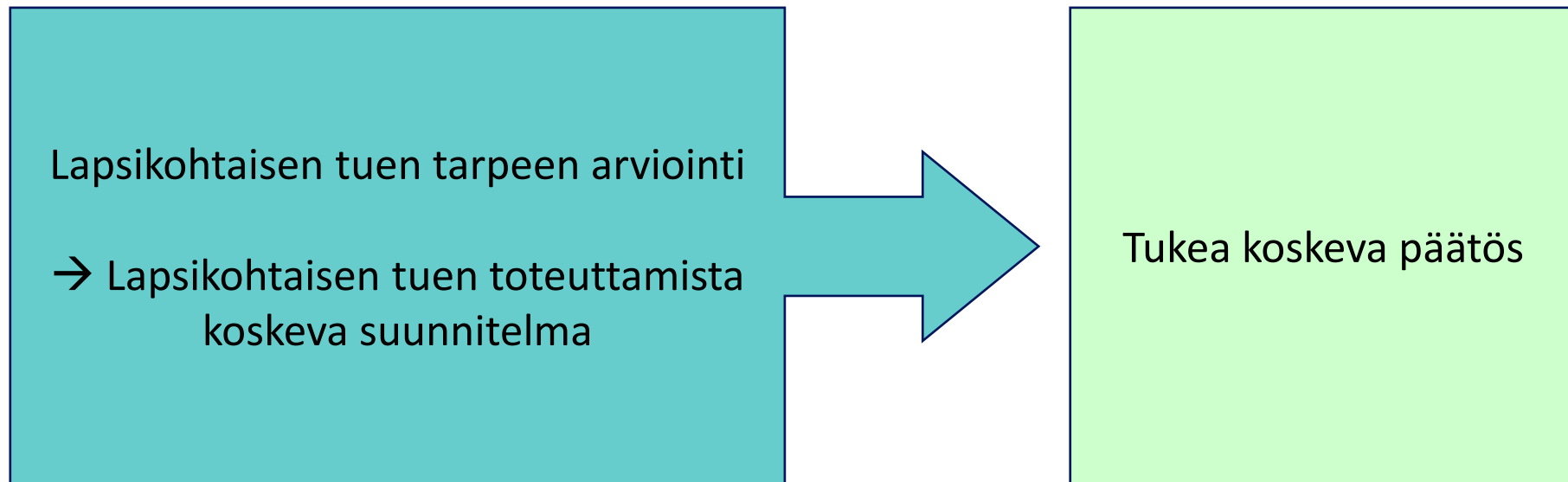


Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus, erityisopettajan opetus muun opetuksen yhteydessä.

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Esiopetuksessa lapsikohtainen tuen tarpeen arviointi sisältyy lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskevaan suunnitelmaan



Tuen suunnittelun kohdentuminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen **mahdollinen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tuki**
- Kun lapsi saa varhaiskasvatuksessa tukea, hänen varhaiskasvatussuunnitelmaansa kirjataan
 - Pedagogiset tuen muodot
 - Rakenteelliset tuen muodot
 - Hoidolliset tuen muodot
 - Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut
 - Tuen vaikuttavuuden arviointi

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet

- Tuen toteuttamista koskevasta suunnitelmasta on käytävä ilmi
 - lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointiin perustuvat tarvittavat lapsikohtaiset tukitoimet
 - perustelut siitä, miksi lapsikohtaisia tukitoimia tarvitaan tai ei tarvita
 - mahdolliset muut tiedot ja selvitykset, joita tuen tarpeen arvioinnissa on hyödynnetty
 - **miten lapsikohtaisia tukitoimia toteutetaan**
 - **miten lapsikohtaisten tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan**

Erityisopettajan antama opetus lapsikohtaisena tukitoimena

Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä

- opetuksen suunnittelun lähtökohtana lapsen yksilölliset tarpeet
- **pitkäkestoista**, esimerkiksi lukukauden tai lukuvuoden pituinen jakso
- pienryhmällä tarkoitetaan esiopetusryhmää, joka on muodostettu lapsikohtaisen tuen toteuttamiseksi ja erityisopettajan antaman opetuksen mahdollistamiseksi → pienryhmän koko on paikallisesti määriteltävissä
- Opetusta voidaan toteuttaa myös yksilöopetuksena, jos se on lapsen tuen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaista

Erityisopettajan opetus pienryhmässä

- opetuksen suunnittelun lähtökohtana lapsen yksilölliset tarpeet
- toteutetaan **kokoaikaisesti**
- pienryhmä voi olla erityisryhmä tai pienennetty esiopetusryhmä, johon lapsi osallistuu esiopetuksen ajan

Saako veo toimia lapsen kanssa kahdestaan tilanteissa, joissa lapsi ei pysty toimimaan ryhmässä? Onko ennakointi sallittua, esimerkiksi silloin, kun tiedetään lapsen kuormittuvan pitkäkestoisesta ryhmässä toimimisesta? Eli voiko veon antama opetus suunnitelmallisesti tapahtua kahden kesken lapsen kanssa, kun lapsen yhdenvertainen oikeus opetukseen sitä edellyttää?

- Vaikka erityisopettajan opetus tulee toteuttaa ensisijaisesti pienryhmässä tai muun opetuksen yhteydessä, niin lapsikohtaisena tukitoimena annettava opetus voidaan toteuttaa myös yksilöopetuksena, jos se on lapsen tuen tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaista.



Tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet lapsikohtaisena tukitoimena

Tulkitsemispalvelut

- viittomakielellä tai muilla kommunikaatiomenetelmillä annettavat tulkitsemispalvelut
- oikeus lapsilla, joilla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma, ja jotka tarvitsevat palvelua esiopetukseen osallistumiseksi.
- järjestetään lapsen tarpeiden mukaan

Avustajapalvelut

- annetaan tilanteessa, jossa muut oppimista ja osallistumista tukevat järjestelyt ja ryhmäkohtainen avustava henkilöstöresurssi eivät tue lapsen yhdenvertaista osallistumista esiopetukseen
- lapsikohtainen avustaja tukee lapsen osallistumista ryhmän toimintaan yhdessä ryhmän muun henkilöstön kanssa
- avustaja voi esiopetustoiminnan aikana auttaa myös muita lapsia, jotta esiopetuksen opettaja voi opettaa lasta hänen yksilölliset tarpeensa huomioiden

Apuvälineet

- tarkoitetaan esiopetukseen osallistumisen edellyttämiä apuvälineitä, joiden avulla tuetaan lapsen mahdollisuuksia oppia ja toimia esiopetusryhmässä opetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- opetukseen osallistumisen edellyttämät apuvälineet järjestetään lapsen tarpeiden mukaan hänen käyttöönsä ryhmä- ja henkilökohtaisesti
- apuvälineet ovat osa opetusvälineitä

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma - esimerkkinä Opetushallituksen mallilomake

Salassa pidettävä: Perusopetuslaki 40 § 3 mom (30.12.2024/1090) 1

Lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma esiopetuksessa

Lomakkeen täyttöohjeet
Lomaketta ei tarvitse allekirjoittaa eikä tulostaa.
Lomakkeeseen täytetään vain tarpeelliset tiedot.

1 Lapsen tiedot

Lapsen nimi (tieto pakollinen)	<input type="text"/>
Syntymäaika, henkilötunnus tai muu yksilöivä tunnist (tieto pakollinen) <small>Muu yksilöivä tunnistie esimerkiksi oppijanumero. Joku yksilöivä tunnistie on pakollinen tieto</small>	<input type="text"/>
Esiopetuksen järjestämispaikka tai toimipaikka (tieto pakollinen)	<input type="text"/>
Esiopetusryhmä (tieto hyödyllinen tai ehdollisesti pakollinen)	<input type="text"/>
Huoltaja/huoltajat/muu laillinen edustaja (tieto pakollinen) <small>Nimi pakollinen tieto, ja lisäksi tarvittaessa mahdollisesti tieto suhteesta lapseen</small>	<input type="text"/>
Huoltajan/huoltajien/muun laillisen edustajan yhteystiedot (tieto hyödyllinen tai ehdollisesti pakollinen) <small>Yhteystietoihin puhelinnumero tai sähköpostiosoite</small>	<input type="text"/>
Yhteydenpitoon liittyviä lisätietoja <small>Esimerkiksi ensisijainen yhteydenpitotapa tai muita toimipaikkakohtaisia tarpeita</small>	<input type="text"/>

Lapsen tuen tarpeen arviointi

Taustatiedot tuen tarpeen arvioinnista

Lapsen aiemmin saama tuki

Tuen tarve

Lapsen ja huoltajan näkemykset

Johtopäätökset

P
E
R
U
S
T
E
L
L
U
T

Suunnitelma tukitoimien toteuttamisesta

Taustatiedot suunnitelman laatimisesta

Tukitoimien toteuttaminen

Lapsen ja huoltajan osallistuminen

Suunnitelman toteutumisen arviointi

Taustatiedot toteutumisen arvioinnista

Toteutettujen tukitoimien riittävyys ja vaikuttavuus

Jatkotoimenpiteet

Tukea koskeva päätös esiopetuksessa

- Hallintopäätöksessä on määrättävä **lapsikohtaisista tukitoimista** lapsen tuen tarpeen arvioinnin ja sen perusteella laaditun tuen toteuttamista koskevan suunnitelman mukaisesti:
 - Säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
 - Kokoaikainen erityisopettajan antama opetus pienryhmässä
 - Tulkitsemispalvelut
 - Avustajapalvelut
 - Apuvälineet
- 1.8.2025 alkaen tukea koskeva päätös tarvittavista lapsikohtaisista tukitoimista, ei päätöstä erityisestä tuesta

Tukeen liittyvä päätöksenteko esiopetuksessa 1.8.2025 alkaen

1.8.2025

31.8.2026

Hallintopäätös erityisestä
tuesta esiopetukseen

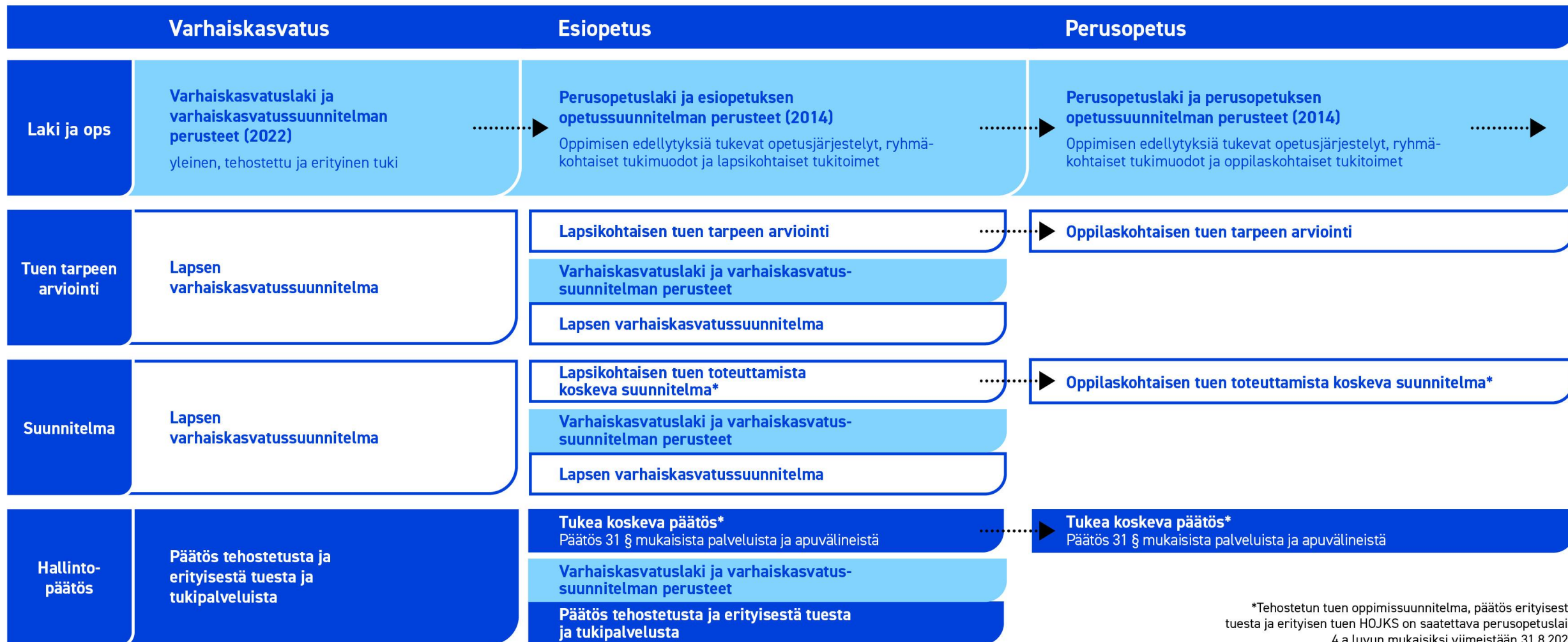
Ennen 1.8.2025 tehty erityisen tuen päätös säilyy voimassa,
jollei päätöksessä päätettyihin asioihin tule muutosta

Tukea koskeva päätös

Päätöksessä päätetään lapsen tuen tarpeen mukaisesti seuraavista asioista:

- säännöllinen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- kokoaikainen erityisopettajan opetus pienryhmässä
- tulkitsemispalvelut
- avustajapalvelut
- apuvälineet

Lapsen tuen tarpeisiin vastaaminen varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa 1.8.2025 alkaen



*Tehostetun tuen oppimissuunnitelma, päätös erityisestä tuesta ja erityisen tuen HOJKS on saatettava perusopetuslain 4 a luvun mukaisiksi viimeistään 31.8.2026

Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta mahdollinen tuki tulee yhteensovittaa esiopetuksessa annettavan tuen kanssa ja kirjata lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan

- **Lapsen vasu** tulee laatia silloin, kun lapsi osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen.
- Jos lapsi saa lapsikohtaisia tukitoimia esiopetuksessa, tulee hänelle laatia **lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma**.
- Lapsen vasu ja tuen toteuttamista koskeva suunnitelma voidaan yhdistää, kun molemmat lapsikohtaiset suunnitelmat on nimetty yhdistettyyn suunnitelmaan.
 - Yhdistettyyn suunnitelmaan tulee kirjata esiopetuksen osalta esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvun 5.3.2 mukaiset asiat, ja esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta koskien tulee kirjata varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lukujen 1.3 ja 5.5 mukaiset asiat.
- Opetuksen järjestäjät voivat halutessaan laatia kaikille esiopetukseen osallistuville lapsille lapsen esiopetuksen **oppimissuunnitelman**.
- Tähän suunnitelmaan voidaan yhdistää **lapsikohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma**.
- **Lapsen vasu** voidaan yhdistää tähän suunnitelmaan, kunhan lakisääteiset lapsikohtaiset suunnitelmat on nimetty yhdistettyyn suunnitelmaan.
 - Yhdistettyyn suunnitelmaan tulee kirjata esiopetuksen osalta esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvun 5.3.2 mukaiset asiat, ja täydentävää varhaiskasvatusta koskien suunnitelmaan kirjataan varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden lukujen 1.3 ja 5.5 mukaiset asiat.

Tuen muotojen jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen

- Tietoa lapsen mahdollisesti ennen esiopetusta saamista **tukitoimista ja niiden vaikuttavuudesta hyödynnetään esiopetuksessa**
 - Mikäli lapsella on ollut varhaiskasvatuksessa
 - apuvälineitä
 - tulkitsemispalveluita
 - lapsikohtaista avustamispalvelua
 - erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti ryhmäkooltaan pienemmässä ryhmässä,
- lapsen esiopetuksessa järjestettävien lapsikohtaisten tukitoimien tarve **voidaan arvioida ja tuen toteuttaminen suunnitella lapsen siirtyessä esiopetukseen ilman ryhmäkohtaisten tukimuotojen antamista.**

Tukitoimien jatkumo esiopetuksesta perusopetukseen

- Mikäli lapsella on esiopetuksessa
 - ollut käytössä henkilökohtaisia apuvälineitä
 - hän on saanut lapsikohtaisia tulkitsemis- tai avustajapalveluita
 - hän on saanut erityisopettajan opetusta säännöllisesti tai kokoaikaisesti pienryhmässä, tämä tulee huomioida lapsen siirtyessä perusopetukseen.
- Lapsikohtaisten tukitoimien **toteutumista ja vaikuttavuutta koskeva tieto** otetaan huomioon lapsen siirtyessä perusopetukseen.
- Oppilaskohtaisten tukitoimien **tarve arvioidaan siirtymävaiheessa ja tuen toteuttaminen suunnitellaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa**. Perusopetuksessa oppilaalle laaditaan tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja tehdään tukea koskeva päätös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki 1.8.2025 alkaen

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Yleinen tukiopetus
- Opetuskielen tukiopetus
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

Lapsikohtaiset tukitoimet

- Erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä
- Erityisopettajan opetus pienryhmässä
- Tulkitsemispalvelut
- Avustajapalvelut
- Apuvälineet

Varhennettu oppivelvollisuus 1.8.2026 alkaen

- Esiopetus 5- ja 6-vuotiaille, joilla on oppimiskykyyn vaikuttava vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite

Pidennetty oppivelvollisuus 31.7.2026 asti


Jatkumo opetuksen järjestämiseen perusopetuksessa

Muut opetuspalvelut

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan lapsen opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen poikkeava järjestäminen (terveydentilasta johtuen)

Perusopetuksen aloituksen myöhentäminen



**Millaista yhteistyötä oppimisen ja
esiopetukseen osallistumisen tuki
edellyttää?**

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

- Perusperiaatteet: vastuu opetuksen järjestäjällä, lähtökohtana luottamuksen rakentaminen ja keskinäinen kunnioitus, otetaan huomioon perheiden moninaisuus, yksilölliset tarpeet ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset, lasten ja huoltajien näkemyksiä huomioidaan opetuksen toteuttamisessa ja mahdollisen lapsikohtaisen oppimissuunnitelman laatimisessa
- Erityisen tärkeää yhteistyö on lasten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa, annetaan tietoa kuljetuksista ja opiskeluhuollosta esiopetuksen aikana sekä lapsille esiopetuksen lisäksi tarjolla olevista muista varhaiskasvatuspalveluista
- Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan, tiedotetaan huoltajia lukuvuosisuunnitelmasta, huoltaja voi tehdä aloitteen tukitoimien tarpeen arvioimiseksi, lapsen huoltajille tai muulle lailliselle edustajalle on annettava mahdollisuus osallistua lapsen tukitoimien tarpeen arviointiin.

Onko niin, että huoltaja voi kieltäytyä lapsikohtaisista tukitoimista? Aiemminhan päätös on tehty lapsen tarpeen mukaisesti, tarvittaessa myös vastoin huoltajan tahtoa.

- Ei. Huoltaja ei voi kieltäytyä lapsen tarvitsemista tukitoimista. Huoltajaa tulee kuitenkin aina kuulla ennen päätöksentekoa.
 - Luku 5.4.1: Huoltaja ei voi kieltäytyä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuesta, eikä heidän suostumustaan tarvita tuen tarpeen arviointiin ja tuen suunnitteluun.

VINKKI: Katso muut kysymykset 24.4 webinaarin materiaaleista



Monialainen yhteistyö oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuessa

- Monialaisella yhteistyö on **eri hallinnonalojen ammattilaisten** yhteen kokoavaa ja niiden rajat ylittävää toimintaa ja yhteistyötä.
 - Yhteistyötä tehdään ensisijaisesti opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten (ml. lastenneuvola) kanssa.
 - Terveystuon asiantuntijoiden kanssa tehdään yhteistyötä liittyen pitkäaikaissairausten hoitoon, lääkitykseen, ruokavalioon liittyviä järjestelyihin, lääkinälliseen kuntoutukseen ja apuvälineiden käyttöön
- Monialaista yhteistyötä tehdään tarvittaessa lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arvioinnissa, tukitoimien toteuttamisen suunnittelussa ja toteuttamisessa.
- Monialainen yhteistyö tai lääketieteellisen lausunnon tai tarkan diagnoosin saaminen päätöksen liitteeksi ei ole edellytys tuen suunnittelulle, toteuttamiselle tai tukea koskevan päätöksen tekemiselle.
- Monialainen yhteistyö toteutetaan **ensisijaisesti huoltajan suostumuksella**.

Miten tiedonsiirto jatkossa tehdään niiden lasten osalta, joille ei tehdä lapsikohtaista suunnitelmaa?

Lukuvuosisuunnitelmaa ei voi kouluun siirtää, ja koulun ja esiopetuksen tiedot eivät ole samassa oppilasjärjestelmässä. Siirretäänkö tieto vain suullisesti?

- Tiedonsiirron käytänteet luodaan paikallisesti. Huoltajien suostumuksella lapsesta voidaan siirtää laajemminkin tietoa liittyen opetuksen järjestämiseen sekä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot tulee siirtää kaikkien lasten osalta ja oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyen niiden lasten osalta, joille on tehty tukea koskeva päätös.



Kysymyksiä ja vastauksia



Mistä löydät vastauksia oppimisen ja esiopetuksen osallistumisen tukea koskien?

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/kooste/esiopetus>

Valtakunnalliset perusteet



Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Voimaantulo: 1.1.2015

Näytä ei voimassa olevat perusteet

Paikalliset opetussuunnitelmat

Voit hakea opetussuunnitelman, kunnan, koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen nimellä.

Hae opetussuunnitelmaa



Peruste

Kaikki

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/esiopetus/419551/tiedot>

Valikko 

🏠 / Esiopetus / Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 / Perusteen tiedot

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

102/011/2014

🔍 Hae

Perusteen tiedot

- 1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma
- 2 Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet
- 3 Esiopetuksen toimintakulttuuri
- 4 Esiopetuksen toteuttamisen periaatteet
- 5 Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki
- 6 Opiskeluhoolto
- 7 Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuva esiopetus

Perusteen tiedot

Perusteen nimi

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Voimaantulo

1.1.2015

Peruste pdf:nä

 [Avaa peruste pdf:nä](#)

Määräykset

[Oppimisen tuen uudistus](#)

Voimaantulo: 1.8.2025 | Diaarinumero: OPH-533-2025

[Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014](#)

Diaarinumero: 102/011/2014

Kysyttävää esiopetuksesta ja esiopetuksen oppimisen tuesta?

esiopetus@oph.fi

**Opetushallituksen toimeenpanon
tuki esiopetuksen
opetussuunnitelmalle**



Esiopetuksen oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen koulutukset syyskaudella 2025

- **21.8. klo 13-15 Lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, tuen toteuttamista koskeva suunnitelma ja tukea koskeva päätös – Opetushallituksen tukimateriaalit**
 - Miten lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja päätöksenteko on muuttunut 1.8.2025 alkaen esiopetuksessa?
 - Miten lapsikohtaisen tuen tarpeen arviointi, suunnittelu ja päätös -prosessi nivoutuu ryhmän tarpeiden mukaiseen opetusjärjestelyiden ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin?
- [Lisätietoa ja webinaareihin ilmoittautumiset: Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa](#)

Kevään 2025 webinaarien sisältöjen mukaisesti julkaistu videot
Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki –sivustolla

Opetushallitus kouluttaa myös maksupalvelutoimintana

- Kehittämispäivät, räätälöidyt koulutukset, etänä... Kysy lisää vaihtoehtoista! Också på svenska!
- Asiantuntevat ja osaavat kouluttajat suoraan tiedon ääreltä!
- esiopetus@oph.fi
- utbildning@oph.fi



Esiopetuksen ja perusopetuksen oppimisen tuen uudistus ePerusteet-palvelussa ja ePerusteet –klinikat

- Paikallinen opetussuunnitelmatyökalua (OPS-työkalu) on päivitetty perustemuutoksen mukaisesti.
 - OPS-työkalun ohjeet (esiopetus):
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opas/9359595/tiedot>
- ePerusteet –klinikalla on mahdollisuus esittää kysymyksiä OPS-työkalun ja paikallisten opetussuunnitelman muutosten päivittämiseen liittyen. Klinikoida järjestetään tarpeen mukaan.
 - KOSKI-klinikalla voi esittää kysymyksiä mm. KOSKI-palveluihin, ePerusteet-palveluun sekä valtionosuusrahoitukseen liittyviä akuutteja kysymyksiä,
<https://wiki.eduuni.fi/spaces/OPHPALV/pages/190612987/KOSKI-klinikat>
- Kysymyksiä ePerusteista: eperusteet@opintopolku.fi

Esiopetus

Esiopetus on maksutonta opetusta, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle.

Jaa 




Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Leikki eri muodoissaan on vahvasti läsnä esiopetuksen toiminnassa.

Sivun oikeasta laidasta löytyy työn tueksi materiaalia monenlaisiin teemoihin liittyen.

Uutta!

Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen -tukimateriaalit on julkaistu ja linkki materiaaleihin löytyy alla olevasta Esiopetus -osiosta.

Käytetyimmät sisällöt

- > [Oppimisen tuen uudistus esiopetuksessa](#)
- > [Esiopetuksen ops-perusteet \(ePerusteet-palvelu\)](#) 
- > [Opettajille ja kasvattajille](#)
- > [Teemapäiväkaleri](#)
- > [Työn tueksi varhaiskasvatuksessa](#)
- > [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu](#)
- > [Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen](#)
- > [Lapsen oikeudet](#)
- > [Maahanmuuttajataustaiset oppijat](#)
- > [Digitaalisen osaamisen kuvaukset](#) 
- > [Esiopetus opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen](#) 
- > [Kansalliset verkostot ja hankkeet](#)

Esiopetuksen tukimateriaalia oph.fi -verkkosivuilla

Työn tueksi varhaiskasvatuksessa –sivustolla paljon myös esiopetukseen soveltuvaa tukimateriaalia!

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus/varhaiskasvatuksen-tueksi>

Työn tueksi varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen ammattilainen, etsitkö kehitysideoita työsi tueksi? Olemme keränneet sivulle erilaisia ohjeita, videoita ja muita innostavia materiaaleja, joita voit vapaasti soveltaa omassa tekemisessäsi. Tervetuloa tutustumaan!

Kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden huomioiminen palveluohjauksessa

Valmistelussa myös mukana Reimari-verkosto



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Hae sisällöstä 🔍 Suomeksi ▼

Ajankohtaista ▼ Palvelut ▼ Koulutus ja tutkinnot ▼ Kansainvälisyys ▼ Tietoaaineistot ja analyysit ▼ Teemat ja kehittäminen ▼ Tietoa meistä ▼ Opettajille

Etusivu Koulutus ja tutkinnot Varhaiskasvatus Monialainen yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Monialainen yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Tämä sivusto on suunnattu varhaiskasvatuksen henkilöstön lisäksi lastenneuvolan ja perhekeskuksen henkilöstölle sekä muille lasten ja lapsiperheiden parissa toimiville. Sivustolta löytyy myös huoltajille suunnattua tietoa varhaiskasvatuksesta.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus/monialainen-yhteistyö-varhaiskasvatuksessa>



Kielellinen ja kulttuurinen palveluohjaus ammattilaisille

Tältä sivulta saat tietoa keskeisistä esille otettavista asioista, kun käyt keskustelua maahanmuuttotautaisen lapsen huoltajan kanssa varhaiskasvatuksesta.



Tietoa varhaiskasvatuksesta maahanmuuttotautaisille vanhemmille ja huoltajille

Tämä tietopaketti on tarkoitettu jaettavaksi maahanmuuttotautaisille vanhemmille ja huoltajille. Se on saatavilla suomen kielen lisäksi myös seuraavilla kielillä: arabia, englanti, somali, ruotsi ja selkosuomi. Materiaali sisältää lisäksi videon.



Varhaiskasvatus Suomessa -video

Tällä noin 5 minuuttia kestäväällä animaatiovieoilla esitellään suomalaista varhaiskasvatusta. Voit käyttää sitä yhdessä vanhempien ja huoltajien kanssa tai välittää heille linkin videoon.

arabi
sekä :

Opi uutta!

Avointen oppimateriaalien kirjasto (aoe.fi)

- Kaikille avoin palvelu aoe.fi
- Yli 3200 maksutonta materiaalia eri koulutusasteille ja itseopiskeluun.
- Avoimia oppimateriaaleja, joita voi käyttää vapaasti.
- Materiaaleja opettajilta, kouluttajilta, oppilaitoksilta, hankkeista, järjestöiltä jne.
- **Monipuolinen haku:** Etsi materiaaleja vapaalla sanahauulla tai käytä hakurajaimia, esimerkiksi materiaalin kieli, tyyppi, kohderyhmä, tavoite ja sisältöalue.
- **Ilman kirjautumista:** Hae, lue, näytä ja lataa materiaaleja sekä käytä opetuksessa.
- **Tunnistaudu:** Tunnistautumalla palveluun voit luoda materiaaleista kokoelmia ja vertaisarvioida materiaaleja. (Suomi.fi, Haka, MPASSid)



Avointen oppimateriaalien kirjasto

Löydät oppimateriaalit myös osoitteesta finna.fi

Jaa osaamista!

Avointen oppimateriaalien kirjasto (aoe.fi)

- Kaikille avoin palvelu aoe.fi:
Jaa materiaaleja avoimella lisenssillä muiden käyttöön.
- **Laaja näkyvyys:** Vuonna 2023
 - yli 70 000 hakua
 - yli 150 000 materiaalien katselua
 - yli 9 800 materiaalin latausta ja
 - lisäksi yli 100 000 materiaalien katselua finna.fi-sivustolla
- Mahdollisuus lisätä monipuoliset metatiedot, esimerkiksi ePerusteiden mukaiset tavoitteet ja sisältöalueet.
- Materiaalin tekijä määrittelee Creative Commons -lisenssillä, miten muut saavat muokata ja jakaa edelleen materiaalia.

Lisätietoja ja ohjeita avoimesta julkaisemisesta
<https://aoe.fi/#/kokoelma/7>



Avointen oppimateriaalien
kirjasto



OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

